دملاامیر دیوان

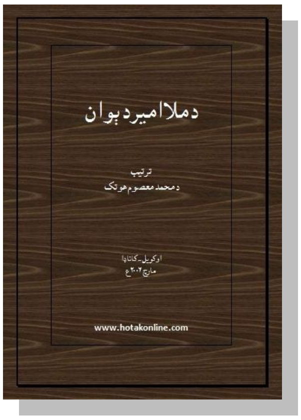

ترتیب

دمحمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېښ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتيوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوشوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوڅومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي ليکني لنډيزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمدبرېښ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره کي ښخ دئ . پلاريې قيام الدين خان اونيکه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمدبرېښ پېشه سوداګري وه اودڅورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکيفيت اوکميت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېښ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي ليکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورې ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانبادسليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابښت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي ټاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي ".

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهارښارلویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونباېي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین نبـــــــــه دبدبه ده
ملاامیرددده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه ثرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ څکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پــوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پــــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــــهال پرخپل زړکي کړه
اوبــــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســـــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق"ترردیفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماورکراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

---

8 دنوموړي مقالي بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول"په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت دنه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پروورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ "خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه " د " نعمتون " په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به يې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پـــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــان کښي دي چلیږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــرآن کښي بیان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـ ــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هــــم پـــــــــــرواړه ګذشته ووانبیا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوي مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــه پټ شي ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــــړوخپل نفس ته
پردغــــه تقصیرهمېش کـــــــــــوه ژړا
نبه محکمه پیالـــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقیروعــــــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لـــــــــره زنګـــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لــــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق يې یک بیني یک جهتي کــــــــړه
د تــــــوحید پرلارتـــــــلای نه شي دوبین بیا

---

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان د زمـــــاني ترحساب تېر دي
(ملا امیره) کناره شـــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي را که جــــامونه د کــــــوثر بیا
پــــــه کار نه لـــــــرم دنیا و سیم و زر بیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل و کړې
پرخپل هست باندي د هست و کـــــړه نظر بیا
په نظر د کا مــــــــــــلانو مي منظور کړې
معتکف دي د دربار یــــــــــــــم هم د دربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
دا هــــــــــــمه دي نښاني د پیغمبر بیا
هیڅ د حسن سیال (یې) نشته پــــه دنیا کښي
سیالي نه که ستا لـــــــه رنګه شمس قمر بیا
چي پیدا یې ستا لـــــــه رویه کل اشیا کړه
پاک الله پرتا عــــــاشق، تې[11] کړې اظهر بیا
و دیدن ته دي محتاج شــــــــاه و ګدای دي
که روزي مي ستا دیدن شي پـــــه محشر بیا
زه چي مست و رندانـــــــــه د زماني یم
ډېر مستان رندانـــــــــه دي ستا د دربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفـــــع و ضرر بیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پــــه عشق کښي
قناعت پیاله که را کـــــــــــړې پقدر بیا
د هجران په اورمي مـــــــــــه سیځه صنمه
(ملا امیر) که مـــــــــفرح کړې په نظر بیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتــــه ولاړ دي بې اختیاره
که معــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له ستر ګـــــو غائبېږي نه په سترګو برابرده
لاردعقل نشته چي څرګند به شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانـــــــوته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې اېښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شــــــوم دمطلـــــــوب
په کــــال سلب شـــــوم مســــــلوب
هســــــي رنځ راباــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــوب
دعشـــــق دارنـــګ ســـــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــق یعقــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفـــــاکــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنورو بیتو دڅپو پرېرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشــــــق تـــه وي مرغــــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــــش ژاړي
بیمـــــــاران دي پـــــه مقــــــلوب
لـــــه دې رنـــــــځه به روغ نـــه شـــي
بـــــــې دیــــــداره د محــــــبوب
د عشـــــق هســــــــي غــــــالب کار ده
خـــوار عاشـــــق کاندي مغلـــــوب
پـختــــــه کـــــار عاشـــــق هغــــه ده
چي خپـــــل عشـــــق کانـــــدي محجوب
کــــه مخلــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
ښـــــــه یـــــــې نه بـــــولـــي کتُـــــب
ربــــــه عشـــــق مي پوشــــــیده کړي
هــــــم پر شـــــرق هــــم پر غـــــروب
لـــــه نقصــــــانه عشـــــــق نګــــــاه کړه
نفــــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقــــــه
په مثـــــال لکــــــه مرغــــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملـــــه پیالـــــه نوش کــــــه په شتـــــاب
پرهېزي شــــه لــــــه ګنـــا کـــــه اجتنـــاب
خپـــــل باطن کــــــړه پاکـــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضــــي خلــــګ په ظاهرۀ پر آراستــــه وي
په باطـــــن کي خباثت وي بـــــې حســــــاب

---

[15] دانیم بیتی ځلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضــي خلګ په باطــن ســم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظا هــــر باطــن (يې) د واړه[18]
بــرابر د شريــــعت شــــوه د وهـــاب
راشـــه ټينګ پر شريــــعت شه که دانا يې
په شريــــعت به مفتوح شــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريــــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغــــولا کـړه
د صديـــق د سيني بــــوی تـــې[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
څان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــــادق يــــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــه تصديق وکــــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه بيز بايدولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تې = تلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ د دنیا زیب وزینت
بې بقاده داد دنیا هیڅ باور نشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنیا پسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب تر قناعت
دانایان مي دي مشغول دیار په مینه
پروانه که د دنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
ښه دیدار به ورعطا کړي هم جنت
توکل موپر خپل خدای زمونږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته د راحت
ښه تقوا وهمت خوی د مسلمان ده
د شیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړې د ابلیس د بده خویه
د ده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود تېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه د ښه خدای هم د حضرت
محبت د خدای نهال پرخپل زړګي کړه
او به یې په چشمه د شریعت
اسم ذات د زړه صیقل د سالکانو
تصفیه د زړه راځي په طریقت
بیا به کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ځلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوا دخدای تعالی له ذات پرته نورو موجوداتو او مخلوقاتو ته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــره داحـــــال دحقیقت
تـــــرعرش پـــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــارفـــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لـــرې استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي دقـــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تــــوانګري وقناعت
کـــه راه رويې ســـم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بـــې شریعته دئ سالک له[23] قبـــاحت
ملحـــدان په زمانه کـــې هســـي ډېردي
هيڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــرک دجماعت
موحدان مـــې مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدايه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلـــم پټ شه ســـر تر پایـــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبر يې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګويان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــرعرش و کرسي لـــويه دي سینه شوه

---

21 اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندي بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانايي
22 له تاثیري = له تاثیره يې
23 سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تــــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم يې زرغــــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــــاز يې چــــلان خوت
ګفتګوی د ګـــــوی مګوی يې سره وکــــــړ
ګـــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــــوی خبري پټي له هــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــــرک کــــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امــــــــر ونهی ټول پــــــر ځای کړئ

---

24 جاهت:

25 تئ = تلئ (د کندهار کړدود)

26 لري = لره يې ، ته يې

27 فرض کلمه دلته دوې ځيې بايد ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تـــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــومنان مې مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

[28] مغیث (د میم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق دا غــونه یا مغیث

***

په کــــــوڅــه کې دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه را تـــــــه قـــــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پــــــر ځنګ راتــه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــــره وهـــــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــــه پر ولاړ د ښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پــــــه کار نــه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجــــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافـــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تــــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هــــــــر مومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هــــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــئ[31] د هـــــــــر تاوان کج

***

عــــــاشقان سینه سوزان غــــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبرۍ راخخه هېرصبرسکـــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــــول باغ زه یې باغبان یـــــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلوپروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته يي لکه د بلخ[35]
ستا وصال زما دوا د هر مرض ده
په کار نه لرم دوا د هندا و جلخ[36]
دوصال کوخه دي کوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه را غلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي پر کمه به تېرېږم
لاربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازار د عاشقانو
سوړبه نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يي خنجر خرخ
هر ګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملا امير) ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلار وته هيڅ مه ووايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کړی په قرآن کښي
دوالدينو دئ حق ډېر وباسه غچ
بيا مي حق د استاذانو ده بې شماره
ښه محکم يي ټينګ وه لکه سپين ګچ
بيا حقونه په هر چا د علماوو

---

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ) ته کنبلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کنبلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کنبلي دي: فرخ شبنم را ګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې د شعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پـــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تـــچ[40]
له کفارو بـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفارو ســــــره دئ زمـــــــــوږد دين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته د ست بـوسي کړې
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــړه مچ
ترکــــــــوه خپلـــــــه رضادبل د پاره
د مومن وزړه تـــه ګـــــــــــــوره نه يې لچ
(ملا امير) فقير که هـــــــرخو نصيحت کړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلو ده خوله وچ

***

که مــــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هيڅ
که وصــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پـــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقــــــال مرګ ژوندون هيڅ
که طاعت دې پـــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريا بـــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفا کړه پـــــه درياب کښې
بې دريابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41] هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا کـــــــړی پـــــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ډ بــــــــري د ميسون[42] هيـــڅ

---

[40] تچ: دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتو پښتو تشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولو په معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي د مسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. د شاعر په وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هیڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــواخون هیڅ
که عــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســـــوله نـــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43]چـــي همېش ژاړي مـــرادېې ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســـمون هیڅ

***

دمخلوق پــــــه صفت مه شـــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــــوښه ادب کړه
خبردارشــــــه چي اوازنه کــــــړې بلند
حـــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښي احتياط کــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــرت کـــــړه که دانايي
پــــــه کارنه ده ددنــــــياد بربست وبند
پردنيابـــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــړی
که دمت حکم پـــــــروشي دخـــــــاوند
دطــــاعت دي خدای درکـــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــړه دطاعت په لـــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنۍ له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــه نيک وبدشي درڅــــــرګند
بدبختۍ غلبه کــــــړې پرهـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځــــــان ساته له مکر وپنــد[44]

***

څــــوک بندمه شه ددنیاپـــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهـــــــــبود
پایمال کــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــم اسیریم هـــــم مفقود
محصل دمـــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي دروميي تراســـــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــه ژوندون بندګي نـــــه ده
دوصـــــــال دپاره ږده ســـــــرپرسجود
که دعــــــجربندګي کــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــرلونګ عود
په هــــــرغـــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــو په امان غــــرق شونمرود
ســــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هـــــــلاک شوه عادثمـــود[45]
سخته روځ دآخــــــرت زموږپــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــغفارویـــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــــونیازمنو
لکه کوچ کــــــوي سحاب پـــــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47]مــــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــــرق دواجدهـــــــــم دموجود
خـــــــواربنده ده درمانده په دوه جـــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــــړه تېنګه تـــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکــــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــــه پاره
پـــــــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلــــــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــــرباطن ده
کـــــه تاریک وي کـــــه صفاوي کـــه کسـاد[49]
هـــــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــــړي له هــــــرخبثه له فساد
هــــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قــــــــــدرډېروي تــــــــــرشمشاد
که ښــــــــــوک وکاندي نـــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نــــــــــورمقصودهـــــــمه برباد
غیروباســـــــــه له میانه پـــــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال به يي معمورشي په خپل مراد
ددنيا په جاه دي هيڅوک غلط نه شي
ګاهي سپوروي پرسمند ګاهي افتاد
هغه تخت چي په هوا د سليمان تئ[50]
خوآخرزيرزمين شو بي بنياد
ابراهيم بن ادهم چي خداى بادشاه کړ
بيايي ترکه کړه دنيا په دين شوښاد
هرمومن دئ مبتلا په دوه مقصوده
يوناقص ده بل کامل که لري ياد
داناقص مي دئ دنيا ، کامل ايمان دئ
ته کامله تينګوه ناقص نامراد[51]
کاملان چي جستجوى دآخرت کړي
نيک عمل يي دئ توښه دلاري زاد
اول ځان ته نصيحت کړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمده) ژاړه په فرياد[52]

***

کلمه مي ده ويلي ماپرتامحمد
چي له رويه دي پيدا شوه دادنيامحمد
(وه) راغلي ډېردينونه ترتاوړاندي
ستاددين محکمي تيره ترهرچامحمد
نه زمين ونه اسمان نه عرش وکرسي
امکان نه لري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکړي بلندي په دواړوکونو

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فايده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستا محمد
تـــــــــه سبب يې د هــــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګــــــــــــربوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مي شـــــــريعت مصطفا محمد
د وحدت په زمــــــــانه کي تـــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نور کړه تجلا محمـــد[53]
چي پيدا کړ پاک سبحان نـــــور د حبیب خپل
د معشوق يې انعام در کــــړئ یاک مولا محمد
ته د غیبو خـــزانه وې پـــــه وحدت کښې
له وحـــــدته رابیرون شـــوې پر دنیا محمد
مــــابنده لـــــره لازم چي تل شاکـــريم
چي مشغول يـــــم په ثنا وصفت ستا محمد
امیدوار د شـــــــفاعت د پاک رســـول یم
که شفیع شو[54] (۲) ما به خلاص کړي له ګناه محمد
پــــــــه رحمت ســـره بللی پاک الله دئ
رب باد شاه کـــــړئ د جـــمله وو انبیا محمد
يـــــولک خیرویشت زره دي لښکـــرو مقرر
ته د ټولو هـــــــم سرداروي هــم باد شاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخــــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحـــوم کـــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولــــــه غــــفلته یا سروره
ستا د دین روښنايي شــــوه تر عرش بالا محمد

[53] دا نیم بیتی د غزل تر نورو بیتو څلور څپي زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــود دهستی راغی
ستاله هسته راپیداشــــوه کل اشیاء محمد
ســــرچشمه یې دجـــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــوریې داعــــلی وداد نامحمد
عــــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګــوی دمسلمینو
هـــــم دواړوعلماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هم ګداامحمد
محمداســــــم محضه زمـــــوږدنبي ده
پـــه نګین کښي نــــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورځپي زیات دئ
[58] دلته باید (امیرمحمد) توول دري ځپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدباد شاه دي برقــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـامحمد
ډېردي عـــــمردامیرحبیب الله خـــــان وي
ترســــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــــري تــــرډېــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دباد شاه محمد
تل مشغول دکند هـــــــــــــــارپه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پــــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشــــــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لـــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحـــــــال یې ګوره
پاس پـــــــرسردداړخنداڼ ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پــــــرتامین شــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهـــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــواړي دسرومال کاغذ

[59] له نائب څخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پيدادحبيب نـــــورکړ
بياپيداده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاريکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کـــوه وشجرسرور
تـــــراول اولين ده ترآخـــــرآخـــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بيادي بخښه دنيکانو پـــــــه قدرســـــرور
دمعصيت په رنځ رنځـــــــــوريم دواغـــوارم
د(ملاامير) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغــــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خــــــــوشحال يم ياره مـــــــــه شه مرور
پيداشــــــوي زماصورت دغــــــــم دپاره
قبول کـــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مـــه کـــړي
ډېرلــــــذت لـــــري ترقندوتــــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــه تــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

---

[62] غمي = غم يي
[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نــــــه تــــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خـــــــوبرويانو که ورګډ شوي
پاکـــــيزه بـــــه ځني ځي لکه سپين زر
تردوه نبـــهره شه[64] ورتيــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســـــامع شــــه د شين هـــې[66] دزېروزور
ستا مقصود بـــــه تاته تي وجيم[67] (۲) انعام کړي
دامقام د هـــــــغه ده چي قبول کړي د(ده) در
د تـــــوحيد ترســـــــوزن ووزه که يکتايي
که دوتايي ځــــان يکتاى کــــړه يک بشر
خدايه (ملاامير) عــــامل دخپل بيان کـــړي
چي تېريږي تـــرتـــــــوحيد ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خودبه کــــــومه ګفتار
شيرين ګفتارد جانانکه شنيده کــــــړم ياره
ترسرومال يـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سيمين بدن د دلبرمـــثل بي[68] نــه وي هيڅوک
پټنې په اورتل سوځي اوس پرمـاخواراغی وار
ستادبهاربلبلان شيرين زبان دي ګـــــويان
ليري دي ګـــرزي زاغانوګل تي[69] نــه وينم لار
رنځوريم زمــا مقصود هته يي همېش موجوده

---

[64] په اصل کي ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
[65] په اصل کي ورته کښلي دي: مراد مجلس مشاهده ميباشد
[66] په اصل کي ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
[67] په اصل کي ورته ليکلي دي: تاج
[68] بي = به يي
[69] تي = ته يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستاد هجران تلخګي پــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستاد وصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنما پروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ماکــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مــــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــلام خدمتش مــــران مارازدیار
ملاامیرهست فــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــــاشـــقان هست تشنه لبه دديدار
مجروح شد دل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمد بتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــوم دلبرا ستادديدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــلام د دلبر ستا د درگاه خاکستر
ربه زاري کـــــومه مران زکـــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــوم د ځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــم که ســرتور
نام و ننګ راخخه ورک شـــــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کـــــور که خــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــراب د عقبا کور
د نیکی پـــــه زراعت که ځان کــړې ستړی
پاک الله به شي خوشـــــحاله هم غمــخور[70]
خــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــــه ولاړ تــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکـــــــړی د عشق اور
که یو زخم د خــــــطارا باندي جـــوړشي
په یوه ګذار هـــــــزار کــــړم شل او کور
که محــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لــــــرم جنت حـــور غلمان نور
هغه ځـــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــان کــــــړي پټ د زماني د شـــروشور
یو ګــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غـــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شــــــه نه يې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیـمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شــــوم که انار
ستاددرخــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــه هـــررګ کښي
دهـــوهـــواوازنغمه کــړي وارپه وار
دتــــوبي ونه که هـــــرخــومېوه داره
زمــــــادیارپه رنګ بـــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګــــرانه دوفایم طمعدار
عــــاشقانوځـــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځــــان سپاره پــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــړه له دنیاخخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعــرش لوړ
داخلاص پـــــــرمیدان باندي شــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــــریبي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبـــــــــه ده تېربده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مـــخه راغی
بې زحـــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هـــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپــــــه ګناه خړ

***

راشــــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لـــــــه رقیبه مي زړه تلــــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــرراڅخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســـــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمــــــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچـــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــــردهـــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــــــه یې همت څــــه یې طاقت ده
چي ستادرله بـــــه درشي عـــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پـــــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــلان مي له طاعته غـــــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــــمنامي وخاکساري کـــړه
خپل ځــــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتــــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمـــــاډېر کېږي هـــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فــــــریادکـــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــــولــــــــــــرمه وس
دیوسف په شــــــان بندي دغم په ځاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفـــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنــــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــــلاامیره) تاله خـــــــه خنداهـــوس

***

ســــــــتاپه فضل بــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــړم یـــــــم په هـراس
زمـــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکــــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــــدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کـــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکـــــــــورهمېش ولاړدد ښـــــمن آس
راداخل زماپه خــــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عــــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لــــــري خناس
ښه صفاکــــــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــــره ورځه صاف تـــــرالماس
هـــــــــرعامل به جزامـــــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پـــــربدوکـــــړه تل پاس

***

خدای درکـــــــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســــــــتاپـــــه زړه کښې مکان لکه پانوس
ددولت دي هــــــــــوادارډېردښــــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هــــــــــــم دقیانــــوس[74]
ښه دولت لـــــــــره زنانـــــــــوته نګاه کـــړه
پـــــــرپیره شـــه که سردي وي که تمــــوس[75]
ترســـــــــهاره بیداري کــــــــړه غفلت مه کړه
که غــــــــــافل شوې پرتاږغ کــــــوي خروس
که دي دادولت نــــــګاه کـــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس :یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و اوپه غارکي پټ سوي وو
(غیاث)
[75] تموس :دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکلیفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســـــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــه نورغایب کـــــــړه بدخفاش
که صادق یې امـــــرونهی کــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــو باطله مـــــدعاد ښمن نه کـــړي
مـــــــدعاد ښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــرع نسه[76] و خپـل مـــخ ته
ســـــتاعیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بـــــــه شرمنده وي مـخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیار کــړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هــمته تـــــرهــــــــرچایې
هسي کـــــم یې ددنیا تــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درویش
پري بــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک و هـــــــــلي ده دنیا د خــــدای دوستانو
تر دنیا تېرشـــــــــو محبت د خدای وریېش

76 نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شــوي له تاپاته ګاوومېش
طــــريقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عـــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېــش
که عاشق شـــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي ياروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
ښه بيان دجــــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکـــئ[78] خيرانـــد بش

❋❋❋

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــــراموش
خپل يارب ـــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنياپـــــــه خريدفـــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پـــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي وريوش
ددیداردي طلبګارعــــــاشـــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پــــــه طلب کښي
شب وروز د جفا زهـــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان د عشق کــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیا پـــــرفــــــاني فرش
ستاد عـــــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جــــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راڅخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـــان شــو د اورس[82] هــــم دحبش
ســـــتاد عشق په جامـوهسي مست خماریم
دناکــــس اوس منت باریـــــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــه ولاړستاپه کــــوڅه کښي
پرورځم مانـــــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــــه ولاړيـــــــــم پــــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــــالق کـــړه (ملاامیره)
خپل خـــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

---

[79] اصل: ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کــــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســــــرله تنه ببل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تــــــقوا و په اذکارزړه نــــــرم کېږي
پــــه مثال لکه چي نــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکـــــړه
ته مسلـــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیامــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څــــــم لــــــرمه عرض
که نــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عـــــــاشق یم منتظرســـــتاودیدن ته
ستاپه دیدستاپـــــــه رضالـــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کــــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یـــم که وریاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــړي یوســـاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــــوک چي توانګر په قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي د دنياله سخت مرض
دانايانو لـــــــره لــــــږ اشـــــاره بــس ده[84]
(ملا اميره) جـــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل يار وتـــــــــه ژړاده زمـــــــافقط
تـــــوکل پــــــرتا ، نه پر بل چاده زمافقط
ښــــــه مي يار ښـــه يې ديدار ده بې مثاله
ستاديدار تـــــــه ډېره تمـــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله ديداره هـــــغه څوک دي
چي کافـــــروي دی دښـمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کار عـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جــــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بـــــه نه پرتاونه پرمـــاده زمافقط
په عالــــــم کښي منت بارشوې (ملا اميره)
د تهمت په پېټي ماته شـــــوې ملاده زمافقط

***

ځـــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کــــــــړم چي پيدابه کــــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيــاط[85]

[84] اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده

[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځــــــای دکـــــوچ وبارهیڅ باورنشته
وداناتــــــــه ده څـــــــرګندلکه رباط
زندګي کــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــه شي دباد په شــــــان پرپل صراط
هیڅ عــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســــــــره یې نــــــه وای اختـــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کــــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــــه څـــوکـــړي انبساط

***

دعشق بارزمــــــــــاپه شـــــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تــــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــفوایښی
عاشق بند شــــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعــــــــــمل راته رقیب شوزمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــــاوځــــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــــاه پـــــرتخت بالاده
وربي نه کــــــــړم زمــــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کــــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپوردعشق پـــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــــال تینګ نسه محکـــــمه
داتناب ده ډېــــــــــردیـــــــــارمخت غلیظ
عروه الــــــــــوثقی رب بللی خپل قــــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـــرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

---

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط

[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــــم دبـــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښـــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــون په وینوســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــان زمــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کـــــــوم دګلــو
که مي ولـــــــــیدای دیـــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښــــــــــایي چي ورګډ بــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســــتاپه عشق کښي
په وصال سرېږ[88] معطـــرکـــــــــــړه جان دماغ

[88] سرېږ = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خــــــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عــــــاشقان دخپل زړګي کانـــــدي طواف
له ازله قاســـــــم کـــــــړی نبـــــه قسمت ده
کافــــــــران به په عـــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــــــــدوباندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پــــــــرمحــفوظ يي ده عشق چــاف[89]
هـــــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــــــمه ده واړه عشق ، وکــــــــړه انصاف
دزاهــــــــــدوکفاف قــــــــوت ولایموت دي
پــــــــــه زيادت يي حکــــــــــم کبږي داسراف
سرګــــــــــردان اهــــــل دنيادي په طلب کښي
مــــــــوږبه نه شي مګرخـــــــاک شوشکم ناف
خـــــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مــــــــــلاامیره) لــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــــــادق يي له ګناه کـــــــــړه ځان حنيف
په تــــــــقواوعبادت کـــــــــــــړه نفس ضعيف
دنيکانــــــــــومحبت دځـــــــــان عادت کړه
خــــــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه دچاحريف
دجاهـــــــــــلوله صحبته بـــــعيد ګــــــــرزه
په صحبت بــــــــــه دنيکانـــــــــــوشي لطيف

---

[89] ښايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخله که دانايي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفيف
په ويل دمحققانو فهم وکړه
هر ګفتن يي ترمرجان و در ظريف
هر کامل له خپله سوزه تصنيف کړی
ناقابل ده (ملاامير) کوي تصنيف

***

ماچي وخوړل ديار دلاس ترياق
راځخه ورک شو وخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسيوا شوه فراموشه
بيا په ياد ديار شيرين دهان بزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالم کښي
دعشق آس مي خابک وليد تربراق
چي وصال مي ددلبر په کوخه وشو
داخلاص پرميدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپيښه
بيا مي وليد ځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهرصورت مشغول يم له عالمه
ذميمه شوله بدل په نيک اخلاق
(ملاامير) ده مدرس دعشق په علم
دهربيت ثواب دي[92] ډېر شي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دګلشن زما اشتياق

---

90 بزاق: دخولي ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
91 په اصل کي ورته کښلي دي: برهوش آمدم
92 دي = دي يي
93 عتاق: دمينځو او مريانو آزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایــــــم دهجران دلـــــوی فــراق
زه تـــرسروتـــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قــــول په نفاق
په ژړا ســـــره زمـــــابـوتي کاني ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکـــــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
دتــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــــرخي وهـــــرچاتـــه رسېږي
منتظرورتــــــه ولاړدي تــــول عشـــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــراسان ملک دعــــــراق

***

بې جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عـــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فــــضل درب وشي تابه کــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي)بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هــــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حــــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حــــــال د الیاووګذشته ووپــــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یي سینه وي غـــــریب ګرزي ګربوان چاک
خپل نفس ورتــــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلـــط شوتلخ یي کئ شیرین باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خـــــه ویل دي ترخوله خبژي
فقیران دزمــــــــاني دي مبتلاخه ورته شاک

❊❊❊

مـــــن وعــــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شوي که خبریې
یومي لساني دویـــــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســـــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــــوروغی سالک
پـــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

❊❊❊

هـــــــرمریددي خپل شیخ بــــــولي پیرکامل
تابــــــــه کاندي ومقصود تــــــــــه پیرواصل
سست یقین که مــــــــریدي دواصـــــل وکه

[96] دودوني = دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتــــــه معرا[97] شــي بې حـاصل
اول شـــــــرط دمـــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســـــــتادپاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پـــــرځان لازم کـړه
تقواخـــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلــــوک بیان مي کـــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شــــــوداشــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشـــــوه خـــــواروذلیل
ښایستيې ددواړوکـــــونــــوسرکوزي که
چي یې ولـــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پــــه کامـــــل صفت موصوف زمـــادلبرده
خـــــــوک به نه وکي[98] سیـــالي کثیرقلیل
ترچشــــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پــــــه طلب دخپل جـــانان یـــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غــــرق شم پــــــه رودنیل
سرومــــــال زمــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــادق شه مــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا ووصل ته حیران ده زما دل
شین توتي دګلستان ده زما دل
له فلکه سنګ رېزي رابانـدي اوري
سرګردانه پرزمین هم پرا سمان ده زما دل[99]
خوب خندارا ثخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پر عاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزی مهربانیِ ته نګران ده زمادل
غم دعشق راثخه هېر کړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهر دښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجرپه زندان یم
متنفرله اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبې ننګیه په لباس کړه
(ملاامیره) له جهان ثخه ترسان ده زمادل

❋❋❋

دساقي له برکته ملک ګلزاروینم
پر ګلانو دبلبلو چونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن ثه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هر ګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هراضراروینم
عاشقان مي بلبلان دیاردباغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فراروینم

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي ثلورثپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانوواړپه واړوينم
مـــــومنانومــــومني پــــه عشق پيدا کړه
پـــــه عقبايي لـــــويه ګټه دديداروينم
له ديــــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عــــشق يې نشته دوی مـــقهوره دقهاروينم
ښــــــه شيرين بيان دعــشق ده (ملاامیره)
راشــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروينم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکيزه دين داسلام
دغـــــه رحــــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــريقه دپاک رسول ده
خبردارشــــه لــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجــــــماعت بــــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود واســــــــتغفارواپــــه په ژبه
شفاعت بــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تــــوکل تــــقوا همېش پرځان لازم کـړه
دښمن بند کـــــړه دخضوع پــه محکم دام
بيامنقاددخپل پادشـــاه شـــه که دانايي
محکومي تـــــه همېشه کـــــړه دحکام
(ملاامیر) غريب دوعاګـــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشــاه هـــــرصبح وشام

***

ديارديدلـــــره ورځـــــم بې پـــروبال يم
له ديدنه يې شـــــرمېږم بې جــــــمال يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښې
کـــم همته بدهـــــنره بدخـــــــصال یم
بندګي دي قبلــــــوم پـــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کــــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانو سرګـــــــردان کـــړم په عالم کښې
ستادربارلـــــــره درځـــــم بندپه جنجال یم
درقیب له هـــــــمراهۍ مي سـل توبې دي
نادیده یارمین کــــــړی پـــــرشین خال یم
کیمیاګـــــــــر(دي) دکیمیا پـــــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــــاکیمیا پــــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګــــــران طلب دیارکــــړي
که غافـــــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــــل لارنشته زمـــــــاویارته
پـــــه طلـــــب یې دوصلت ودوصـال یم
حیرانېږمـــــــه وځــــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځــــان وجــــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یــــمه
(ملاامیرمحمد)بـــــــنده دذوالــــــجلال یم

***

په ظاهــــــــرغریب مـــــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســــــــره خـــوشبویه ترلونګ یم
لـــــــوی اقلیم دمـــــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نــه کـــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښـــــکردد ښـــــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــــرپلنګ یم

---

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړ دیار پـرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بــېـ[101] تینګـــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـرڅو په صورت ثورنګ یم
که وصــــــلت له یاره غــــواړې لاړ دغـــه ده
که مي ټینګه کــــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شـــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخــــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســـــــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــــال طلب لازم پـــــرمــــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــــواړپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــــوپه کارنـــه ده
بـــــــهتردا چي له بې دینوڅخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پـــــه نصیب ستاله جـــمال شي
څوږند ســــــــــربه همېشه لکــه متنګ[102] یــم
دسراج الملت والدین بنــــــــه دبدبـــــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــــاګـــــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عــــــاشقانو حجاب نــــه شي
دا ادب ده د عــــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره ســــل روح د ځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصود نه وي
کل مقصـــــود یې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظر د معشوق نیک شي
بیا یې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
د دنـــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي د دنیا په ســـــود وزیان
کل هـــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عــــاشقان
پـــــه بیان د عشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) دریاشــــــه پـــــرسپین میدان

❊❊❊

ستاله غـــــــمه راتــــــه اورد ئ کل زمین
بې مثال ده زمـــــادلبر مـــــخ یې رنګین
محبت زمــــــاوســــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــــړی د ئ کمین
بل اسباب د عــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بې تکلیفه هیڅ قـــــاصد مقصود نه مومي
سرګــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دیګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــــه رتبه دکاملین
دخامـــــانوخامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــغه پــــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پــــــه تناب دزلـــــفوبندیــــم دجانان
نـــه خلاصیږم که ښند مــــه دوه جــــهان
هیڅ مي وېره لــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پــــــرځــــان وینمه پیره دتــــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات دجـــانان اوري
خــــالي نه ده هیڅ آفـــاق زمین اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپين دیارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشــــحالي دنیک عـــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بـــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضــــادي طلبګارزه خـــــواربنده یم

---

[104] دانیم بیتی ترنوروڅلورڅپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکــئ[105] زمـــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمــــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي یو غـــــــم وي نوشته که پــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پــــــــه کارنــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــــورغـــــــمونه راڅخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مـــــــخ ســــــــل حجابون
محــــــرمات شبهناک شـــــــوه سل حجابه
له مذکــــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصیب دعــــــــاشقانــــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــــاشقانـــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغــــــــــوندي ساکـن اوريې مسکون
تــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالــــــــه اوردعــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانــــوقاتلان
بي تقصیره ځني یـــــــــوسي دل وجـــــــان
په عالم کښي سرګــــــــردان ګرزي ګریان وي
بیایي قـــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون دیارپــــــه مینه
همېشه يې اوښــــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پــــــرحـــــــرامه په دنیاکښې
دفـــــراق اوښکوترځــــــان وګـــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــبره
سرومـــــال کـــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــه کــــــوځه دیارولاړبې نام وننګ وي
مــــرتبه يې وي بلنده تــــــراســمان
پـــــه اول کښې محبت بیاګــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردیدپرمـــــــاشیرین ، تـــرقند مسرو
درقیب پـــــه محبوسۍ بـــه هیڅ بندنه شم
زه محبوس یـــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چي يې تــــوري زلفي بیاپـــرمخ خپري کړي
عـــــاشقان سینه ســـــوزان په اند ېښنو
رقیبان يې راتــــــه کښېنول پــه خنګ کښې
اوس مي ولي پــــــه تکـــــړو[106] پـــه سنګ رېزو
بــــــــدبختي درقیب داوه لــــــه اوله
چي يې ذات دده پیداکـــــــړلـــــــه اورو
بیايې وکــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پــه کارنــــــــه شــــــوعبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښــــــمنان دپاک ایـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځــــــغله پــــــه ګامو

106 کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــــه میان کښي د ابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي د دیــــــدن لکه بلبل یـــــــــم
خوبه ګـــــــــرزمه محرومـــــــــه له کتو
یاره جـــــــوړه شکوفه پـــــه زمستان کړه
او که نه وي جان د مـــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدایي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــوځله وصـــــال کاندي نن پېرزو
عـــــــاشقان دي شهـــــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــردان دي پرزمین پرلـــــــــویو غرو
ربه روی ســـــتاددوستانـــــــــــومي دروړی
عـــــــاشقان کـــــړه منورپــــــه انوارو
ستادعـــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــفو غـــــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمــــــــــاپه زړه یاردعـــــشق اورولګــــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروند ده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب یې شـــوررولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــاوحــــــــال ته
د توحید نــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــه طلب ستړي عــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مــــــومنانو د خپل رب ثنا ګویي کوو
محکمه پر خپل دین شوو باد شاه ته دوعا ګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی ومورږ ته حیــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــړو مورږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مــوږ پر دوی شمشیربازي کوو
پرخلافت د چـاریاردي محکم زموږباد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پر دوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــړي د قرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږجنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږ دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانو دراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي اودی به یې د روس د تجاوزپه نامه تعبیروي اویا به نو پردرقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعرژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفار که هرخوږ پردي د دین عقل یې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دین موږ غاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سود منده مومنان دي (ملا امیره) موعظي کوو

***

تـــــریوسف ډېر ښایسته زمـــــوږ پیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــز شمس و قــــمرو
غلبه د نــــوریې تېره تــــــهـــــرچاوه
په خـــــوبانو کښې ښر ګند لکه زیړ لـــمرو
دوحدت له باغــــــــه درخته راښکاره شوه
نه یې مــــــثل پــــــرزمین لکه ښښترو
د کـــــمال پـــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــومنانو مي نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران د دې مېوې بـــه سربلند وي
تورزاغـــــان له دې مېوې ښخه کــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غـــــافلان لـــــه خپله دینه ګاوو خـــرو
د طاعـــــت بارچي باباآدم پـــــه شـــاکړ
مـــــــومنان بې[110] قبلــــوي بار د پـــدرو
مـــــــومني ده نیکنامي د عـــــقباګټه
مـــــومنانو ټینګه کـــــــړه که مي ضررو
د نبي پــــــــر دین ثابت شـــــــه (ملا امیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه د شــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کــــړه
له ریا څخه ځــــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســــــره اورونه دي پــــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کــــوته په دولت[113] ډکــه
بیغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپــــــرخپل کــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتــــــقوا تیغ پـــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجـــــوی پرداجـــهان کـــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــرت لره تاوان که
پــــــرجـــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتـــــــرځـــان وګریوان که
دصادق عـــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق نه شي ظاهـــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي . ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خـــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهــــــلانــــو په دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهــــــبړبده نـــــه که دین نسیان که
که دانایي پـــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــل ته نصیحت ږ برعـــــالمان که
ناصحــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښي بـــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــروي له عــــالم باطن له حقه
مشاهـــــده یې له خــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خـــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانو په ســــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــپله ربه دبل نـــــه که
روح وجــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خدای خودبین خودنمای نه که

***

جام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی په نغمو اوازونه
یار زما بې وفا په جفادئ عالمه
نقصان کل زما خپل دګناه دریابونه
یار مي ګل زه بلبل په ژړاپسې مرمه
دبلبل سینه تل ترختلي خارونه
دلبري دلجویي رهبري دي غواړمه
که ماخلاص په اخلاص کړې دغم له بارونه
ماغریب کړه بعیدله شیطانه شدید
بدلوي سودایي په دنیا جنتونه
مامرید کړه قریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ستامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جمال شین دي خال ده صنمه
په ظهوردي خراب دکفارو ملکونه
ستانظر شوخنجر په مجروح مي ځګر
سپین دي غاښ وانوار په روښان اسمانونه
ستاصدیق ستارفیق ترهمه وشفیق
یار غارد سدار دهجرت په مزلونه
پتهولو خوبان افضلین مي جانان[116]
بهتري مهتري په آیات حدیثونه
ستاابلق ترفرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکدار ترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږ تصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــــاپرحال په چابکي وکـــــــړه پوښتنه
شپېړداغـــــــــونه عشق راکــــړي پرسینه دي
دازخــــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــــورتـــــه که دوادديدن ورکــړي
زمـــــــادواده پرهېزي وکـــــــــړه پوښتنه
بيکاره غــــــلام دياريــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــــوښوي وکــــــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپـــــــــــه زړه غــــــمجن يم
نن زمــــــــاپرغمګيني وکـــــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــهازشوګډ يي کړم په محبت کښي
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکــــــړه پوښتنه
(ملاامير) پـــــــه سپينه ږيره تل ژړاکــــــړي
راشه زمـــــــــاپرغريبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عــــــــاشقان پـــــــه قتلــوي دايي هنرده
چي په برخه يي خـــــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه ســرده
هــــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فکــره
ســـــــــړی نه ده پــــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوريې ســــــوی پـه کلونو
چې وصـــــــال را بانـدې راغی نن اختره ده
غـــــلامي مې په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسې نظره ده
وخــــادم ته د مـــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته د رســــــــول د خولې خبره ده
عــــاشقان (يې) و ديدن ته هــــــوسيږي
ځني پاتـــــــه نام وننګ وســـيم وزره ده
صادقان د يار پـــــــه مينه هـــغه څوک دي
چې پـــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتره ده
عـــامــــــلان د شريعت مې فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پيغمبره ده
عـــاشقان ترسرو مـــــال و يار ته تېر دي
چې ليدلی يې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
د يار ميني تور کـــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مې جــــــــوړه کړې پر خپل سره ده
ګـــمنامي لـــــويه رتبه ده (ملا اميــره)[117]
اختلاط د زمــــــانې ډېر شــــــور و شره ده

***

که وصال د اشنای غــــــــواړې روڅ دغه ده
بيا خه نه شې د مـــــــــرګې سخته ناره ده
نن دې وارده چې راکب پـــــر خپل مرکب يې
له مـــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښې څـــــوک رسيږي ومقصود ته ؟
لـــــوی مثال د ئ نيکي و اخله لار بنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــمبختان مي غـــــــافلان د یارله ذکره
لـــــــــغزیده وي و خپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــــمت د زاهـــــــدانو آفرین شه
نفس شیطان یې پـــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصیب کړې
چي همېش زموږ په خـــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کړي وعده ده
له دي خپلي بـــــــدبختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي دریاشي ډکـــي[119] ســـــــینه ده

***

هغه خوک چي صاد قـــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــې[120] هـــمېشه پـــــرخپل یار وینه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې درو یـــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب یې هلته ظـــــاهــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حـــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حـــــــال فنافی الله بـــــــولي طالبه
بې له یاره مـــــــاســـــــوا کل ترک وهینه

[118] بې کي = به یې کړي
[119] ډکي = ډکه یې
[120] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــوک وينه
هـــــرچي لار د شـريعت يې وي پرې اېښې
رهـــــبر دده شيطان اورتــي[121] ځکـــوينه
که باوردي پــــه آيات و حــــديث کېږي
ملحدي پــــه طــــريقت کښې ډېره وينه
هـــــغه څوک چي مستقيم پـر شريعت شوه
پــــه سپين مـــــخ به آخرت لـــره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابر پر شــريعت کړې
چي مـــــقام د مـــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــړې په توحيد کښې له لعينه

❋❋❋

ستاد هجران په اورو ســوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســه دوايي غواړمه
دوامي وصل د جانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غواړمه
ستاد محبت پــــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تــرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کــــــونويم ببغم روشندلي غواړمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستا مــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب د نقشبند پيرمجددي غواړمه

[121] اورتي = اورته یې
[122] دي غزل ته پر سر کښلي دي: مناجات فقير ملاامير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریې دامنګیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خــــــوبانــــوکښي کلانه راشه راشه
زمــــــادزړه محبه ګـــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پــــــردووچشمانو
ته یې نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشـــه[124]
(دا)ستانـــــورده وسیله زمــاووصال ته
تــــــه همېش پـــــرخپل رب ګرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تــــردوه جـــهانه
ته یې زمــــــادزړه ارمـــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تــــــرکل عالم یې
باطن نـــــورظاهــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــمیشه فــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســـــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــل میره دخـــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــتایم پاک رســـــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زي=زه یې
[124] دغه بیت درې څپې زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لـه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پـه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هـغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګـران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـم به ترتېربږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـړم بیانونه
محتاج زه دوعـایم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکـړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـمان وهیڅ دي وبره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپين زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډيرېږي
صيقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شيطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــــړه په قدرت کښـــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپيدا کــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطريي دل وجــــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــــډ شي په جنت کښي
ســـــــاکنان دهغي درختي هــــغه ثوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــــوله ورپښنه په خلقت کښي
پـــــــه اول کښي مي ابیات مـــــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريي معنى ګـــــوره په وضحت[127] کښيـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامير)غريب غــــــلام تل په خدمت کښي
عـــــاشقان ديارجـــــفاپروفــابولي
(ملاامير) فقيرمغموم ده پــــــه هجرت کښي

***

دخپل اشـــــــناى ديدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقيبان راځي
دياردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
ديارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) ميسربه وصـــــــــال نه شي بي ژړاعالمه
دفــــــراق اوښكي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنياكه هـــــمګي ګل وګلـــــــــزارشي
عــــــاقبت به شي فنادمــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يي زمــــــــاپه قسمت راكړ
بي له ياره دعشق دودمي تـــــــــردهان راځي
زماپه اوښكـــــــــوهيڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحــال نن په ژړازمين اسمان راځي
سرګـــــــردان وپايدوان پــــــــردادنيايمه
ترک به نه کړم ستاطلب كه هـــرڅوزيان راځي
دجنت تـــــــرګلـــــو زياتي تــــــماشه ده
چي مستغرق شـــم ديارفيض لكه باران راځي
كه وفانه كـــــرېي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوكه نه وي (ملاامير) غـــــــريب ګريان راځي

***

---

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجــــــــفاده همېشه مـــــــــــاژړوي
رقيبان پـــــــه نصيحت مـــــــاخندوي
زه حيران يـــــــم چي ژړاکــــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي يارزمـــــــا څه خوښوي
دجــــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخنداازمــــــــاژړايـــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــای چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجــــــرت ياردرکـــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصــــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــــه روځ بـــــه نيک وبدښکاره شي
داناپـــــــــان مي نيک پـــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاکـــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــــاشقان دي بيماران پــــــه زړه زخمي
ددېدن زکات غـــــــــــواړي پــــه مسکيني
هيڅ حـــــــاجت يي ددنيا په چـــــــاره نه وي
نه پـــــــــــه کاريي وي جنت غـــــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خــــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــړی ښـــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مـــــــــرغـــه لارنه لري
دګلانـــــــــــوسيل بي بــــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــوی بـــــــهارده کاملي
په نصيب دي ښه ديدارپه لـــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــه محبتي[128]

❊❊❊❊

❊❊

❊

❊

❊

❊

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼي به یې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library